

Kommuneplan
2017 – 2029
Samfunnsdelen

Froland
Kommune

- Enkelt og nært!

Vedtatt 15.06.2017

Innhold

1. Innledning.....	2
2. Bakgrunn	3
Befolkningen i Froland kommune	3
Likestilling, inkludering og mangfold.....	4
Areal og transport	4
Innovasjon	5
Østre Agder	6
3. Målsettinger - Hvordan vil vi ha det i Froland?	7
4. Tematisk gjennomgang	9
4. Kommunen som organisasjon	18
5. Arealdelen.....	19
6. Satsingsområder	21
Handlingsplan for satsingsområder.....	21

1. Innledning

Kommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for kommunens helhetlige og langsiktige planlegging, ofte brukes det et tidsperspektiv på 12 år og mer. Her omtales viktige utfordringer knyttet til samfunnsutvikling og det settes mål og strategiske valg som kommunen foretar. Kommuneplanens arealdel er et eget dokument som utformes på grunnlag av samfunnsdelen. Kommuneplanens samfunnsdel skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp.

Kommuneplanen er en veileder for politikere og administrasjonen og den må være tydelig på hvilke retning lokalsamfunnet skal bevege seg i, og fleksibel når det gjelder valg å løsninger. Kurs og veivalg i planen kan justeres ved rulleringen i hver valgperiode, men samtidig må den være langsiktig og tydelig slik at de viktigste prioriteringene står seg over tid.

En god kommune inkluderer alle, og særlig skal de med hjelpebehov og som ikke har en tydelig stemme kjenne seg ivaretatt. I tillegg til statlige lovkrav skal den en enkelte innbyggers opplevde omsorg og tjenestetilbud være politikernes måleparameter, mer enn statistikk og byråkratiske forventninger. Målsettingene om utvikling og vekst i innbyggertall krever styrking av tjenestene for å oppnå gode nok tjenester og tilfredse innbyggere. Forsvarlige budsjetter blir politikernes utfordring når staten innretter inntektssystemet for større enheter. Skal vi lykkes med en ambisiøs kommuneplan kreves modige og dyktige politikere som skaper økonomisk handlingsrom og som har tydelige prioriteringer. En trygg hverdag for alle, med fokus på barn, unge og eldre må prege våre politiske valg.

2. Bakgrunn

I planstrategi vedtatt i kommunestyret 26.05.2016 ble det også vedtatt å igangsette revisjon av kommuneplanens samfunnsdel med tanke på å få vedtatt denne i 2017.

Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i kommunestyret 22.09.2016.

Det har vært gjennomført et politisk arbeidsmøte for medlemmene i kommunestyret 22.11.2016. Her kom det frem noen prioriterte områder som kommuneplanen burde fokusere på, og som er innarbeidet i plandokumentet.

Fra foregående kommuneplaner videreføres en overordnet visjon om at her hos oss skal det være **Enkelt og nært!**

Befolkningen i Frøland kommune

Pr 1.1.17 var det 5.709 personer bosatt i kommunen. Befolkningsveksten var stor i perioden 2009 - 2013, men flatet ut de siste årene med et snitt på 1,17%. Gjennomsnittlig vekst for de siste 10 årene er 1,6 %, og mesteparten skyldes innvandring (innflyttere minus utflyttere) til kommunen, men også noe fødselsoverskudd (fødte barn minus dødsfall).

Sammenligner vi 2006 og 2016 er det størst prosentvis økning i aldersgruppen 0-5 år og 67 år og eldre.

Ser man på fordelingen mellom menn og kvinner er det en skjev fordeling, med overvekt av menn helt opp til aldersgruppen 66 år, og deretter en overvekt av kvinner.

SSB sine prognoser (modellene BEFINN og BEFREG) viser at befolkningen i landet som helhet vil fortsette å øke betraktelig. I prognose til SSB vil Norge passere 6 millioner like etter 2030. Det blir i så fall den raskeste millionpasseringen i norgeshistorien.

Med middels vekst er prognosen for Froland slik (SSB):

Aldersgruppe / år	2017	2020	2030
0-5 år	464	430	461
6-15 år	769	827	808
16-66 år	3 745	3 855	4 398
67 år og eldre	709	795	1 010
Summer	5 687	5 907	6 677

(Tall for 2017 er noe lavere enn faktisk på grunn av større vekst enn forutsatt etter modellering)

Prognosene viser blant annet at den største økningen kommer i aldersgruppen "67 år og eldre" og indikerer at eldrebølgen også rammer Froland.

Likestilling, inkludering og mangfold

LIM-planen er Agder-fylkenes første regionale plan for likestilling, inkludering og mangfold. Fra 2015 er den hovedverktøyet for å bygge en likestilt landsdel med gode levekår. Likestillingsloven, diskrimineringsloven og arbeidsmiljøloven ligger til grunn for LIM-planen og arbeidet med å følge den opp. LIM-planen er en bred likestillingsplan som tar hensyn til kjønn, etnisitet, funksjonsevne, alder, religion/livssyn, seksuell orientering/kjønnsidentitet og sosial bakgrunn. Vår landsdel trenger en slik plan for å sørge for at alle får like muligheter til å delta på alle samfunnsområder. Våre fylker har ligget nederst på ulike likestillings- og levekårsstatistikker over lang tid. Det er forventet at LIM-planen legges til grunn for arbeidet med kommuneplanen og bør inngå som et gjennomgående tema i denne.

Areal og transport

Froland kommune samarbeider med tre nabokommuner om et areal- og transportprosjekt, ATP. Med dette vil Froland være med på trygge trafikkforholdene ved at en del av veksten i biltransport dempes, og dermed færre trafikkulykker. Det vil også være med å bidra til at det fortore blir etablert en gang- og sykkelvei fra Blakstad til Libru, noe som vil bedre folkehelsen fordi flere vil sykle og gå, samt at bilbruken dempes med positive effekter på klimaregnskap og energi- og miljøforhold.

Arbeidet med areal- og transportplanlegging i våre byregioner har startet opp som følge av internasjonale krav om å begrense klimagassutslippene. Dette er ytterligere forsterket gjennom Parisavtalen fra 12. desember i 2015. Det er innenfor transportsektoren at vår region har størst potensial for å bidra til reduserte utslipp. Hovedmålet er derfor å løse transportutfordringene på en miljøvennlig og effektiv måte i tråd med nasjonale mål, jf statlige planretningslinjer for en samordnet bolig-, areal-, og transportplanlegging vedtatt høsten 2014.

Det skal legges til rette for syklende, gående og kollektivtrafikk slik at veksten i personbiltrafikken kan tas med disse transportformene over tid. Planprogrammet legger opp til at planen skal bidra til at flere sentrale samfunns mål nås. Det vil si mål innen klima, miljø og levekår herunder folkehelse, trafiksikkerhet, oppvekst mm. Den skal også gi gode rammebetingelser for en bærekraftig næringsutvikling.

ATP planen og bypakkearbeidet er et partnerskap bygd på konsensus mellom kommunene og fylkeskommunen. Målet er en felles, omforent og forpliktende plan. Den skal ikke bare legge begrensninger, men like mye åpne muligheter for en bærekraftig vekst og utvikling.

Planens mål for samfunnsutvikling og bærekraft må adresseres til:

1) Menneskene/innbyggerne: velferd og levekår, likestilling og integrering, trivsel og trygghet, folkehelse og fysisk aktivitet, trafiksikkerhet, handel og arbeidsplasser, attraktive byer og tettsteder 2) Verdiskaping og næring: fremtidsrettet infrastruktur, økt verdiskaping gjennom en strategisk arealbruk, fornye og styrke næringslivets rammevilkår, styrke byenes betydning som vekstmotorer, arbeidsintensive virksomheter med høy kollektivandel, gange og sykling 3) Miljø og klima: kortere reiseavstander, reduksjon i transportarbeid, miljøvennlige transportformer, velfungerende og fremtidsrettet senterstruktur, bærekraftig bruk av areal og ressurser, som følge av dette reduserte klimagassutslipp. Målområdene skal brytes ned og detaljeres ytterligere etter at ulike alternativer og tiltak er testet i transportmodellene. Dette for å få et innblikk i hva som er realistiske mål for ATP-planen og Bypakka.

Innovasjon

Regional plan for innovasjon og bærekraftig utvikling

VINN er en regional plan for hele Agder. Det er en oppfølging av Regionplan Agder 2020. VINN-planen skal ligge til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging i regionen.

Planen har følgende hovedtemaer:

- Entreprenørskap, næringsutvikling og nyskaping
- Forskning og utvikling
- Reiseliv
- Landbruk og marine næringer
- Innovasjon i offentlig sektor

Handlingsprogrammet, vedtatt av de to fylkestingene på Agder desember 2016, har følgende temaer:

1. Innovasjonssystemet: Mobilisering, kobling/kunnskapsmegling, entreprenørskap og ny vekst Samhandling og kunnskapsdeling mellom næringsliv, arbeidsliv, FoU-institusjoner og offentlig sektor har et overordnet fokus i VINN Agder.

2. Utviklingsområdene: Utnytte regionens ressurser og konkurransemessige fortrinn

Det er en prioritert oppgave å understøtte næringstrender utviklingsområder der regionen har konkurransemessige fortrinn. Landsdelens naturressurser og fornybare kraftoverskudd, sterke nærings- og kompetansemiljøer innen bl.a. industri og reiseliv, samt klima og geografisk beliggenhet, er blant fortrinnene.

3. Innovasjon i offentlig sektor: Kompetansebygging, nettverk og innovative offentlige anskaffelser

Innovasjon i offentlig sektor er et satsingsområde i VINN. Det overordnede målet er å etablere effektive offentlige tjenester av høy kvalitet.

4. Kunnskapsbasert utviklingsarbeid: Erfaringsdeling, evaluering og oppfølging

Erfaringsdeling og evaluering er avgjørende for et målrettet og ressurseffektivt arbeid for innovasjon og næringsutvikling i regionen.

Den regionale planen VINN Agder skal sammen med hele Regionplan Agder legges til grunn også for kommuneplanen i Froland, slik at en finner Froland kommunes plass i det regionale planbildet.

Østre Agder

Froland kommune er med i et interkommunalt samarbeidsforum sammen med Arendal, Risør, Gjerstad, Tvedestrand, Vegårshei og Åmli. Vedtektene sier at det skal bidra til å samordne regionens og kommunenes interesser, styrke infrastruktur og tiltrekke seg offentlige og private virksomheter.

I forumet kan alle eller noen kommuner samarbeide om oppgaver det anses som hensiktsmessig å se utover egne kommunegrenser. Eksempler er renovasjon, legevakt, og brannvesen. Østre Agder sto samlet i prosessen med å få nytt fengsel lokalisert til Froland. Froland kommune ser på det som positivt og nødvendig å være med i forumet og vil også i fremtiden vurdere nye aktuelle samarbeidsområder.

3. Målsettinger – Hvordan vil vi ha det i Froland?

I Froland vil vi ha:

- Gode og trygge oppvekstvilkår
- Gode og trygge vilkår for eldre og andre med særlige behov
- Gode og trygge trafikkforhold for alle
- Økt kunnskap og kompetanse hos alle innbyggerne
- Et sterkt og vitalt sentrum
- Aktive bygder
- Et mangfoldig kulturliv
- Et sterkt og vitalt næringsliv
- En god klima-, energi- og miljøpolitikk
- God folkehelse for kommunens innbyggere
- En høy befolkningsvekst
- En god kommuneøkonomi
- God integrering for alle kommunens innbyggere

Froland ser for seg å ha en befolkningsvekst over landsgjennomsnittet. Det tas sikte på en vekst på 1,5 % eller mer. Dette er viktig for å fortsatt være en kommune i utvikling og er en fordel for økonomiske rammevilkår.

Froland kommune skal ta sikte på godt samarbeid med andre der det kommunen ser det som tjenlig for kommunens målsettinger.

Det skal tas sikte på gode løsninger basert på tverrfaglighet. Froland samarbeider i dag på en lang rekke områder med nabokommuner og andre aktører, slik som Østre Agder-samarbeidet, legevakt, renovasjon, IKT med videre.

Froland kommune ønsker å benytte seg av fordelene ved å bruke ny teknologi på de forskjellige områdene som kommunen skal ivareta. Dette gjelder for alt fra IKT, til brøyting og ikke minst innenfor omsorg.

Froland kommune ønsker at samfunnssikkerhet og beredskap skal være på et høyt nivå i kommunen. Dette ivaretas i gjeldende plan for samfunnssikkerhet og beredskap.

En viktig verdi i Froland er at den enkelte innbygger, fra de yngste til de eldste, blir sett og hørt og får sine rettigheter til lovpålagte tjenester møtt. Kommunens ansatte skal vise respekt for enkeltmenneskers ulikhet og ulike behov og vektlegge inkludering og integrering av flyktninger.

Kommunens barn og unge skal ved etableringen av Familiens Hus, en god skole, gode bibliotektilbud og en aktiv frivillig sektor gis de beste muligheter til å utvikle seg til selvstendige og trygge voksne.

Grunnlovens vektlegging av kristne og humanistiske verdier og kultur skal synliggjøres i våre skoler ved at det hvert år gjennomføres julegudstjeneste med aktiv avmelding, og ved at skolen gjennom KRLE faget gir elevene grunnleggende kunnskap om våre kristne høytider og tradisjoner.

4. Tematisk gjennomgang

I dette kapittelet omtales viktige tema for kommunen med litt beskrivelse, noen målsettinger der dette er formulert, og tanker om hvordan man kan nå målene der dette er konkretisert.

Omsorg og Velferd

Helse, velferd- og omsorgstjenestene som er organisert i virksomhetene Omsorg og Velferd står overfor store utfordringer i forhold til forventede demografiske endringer i årene fremover. Det vil bli en økning i antall eldre og kommunen har flere unge innbyggere med nedsatt funksjonsevne som har et omfattende bistandsbehov. For å kunne møte dette behovet så vil det foretas en gjennomgang av tjenestene for å sikre gode og trygge tjenester for eldre og de med særlig behov. Det er viktig å tenke langsiktig og finne det rett nivået både når det gjelder omfang og type bemanning. Behovene må i tillegg dekkes gjennom et samspill med familie, frivillige og lokalsamfunnet for øvrig. Med de utfordringene vi står overfor fremover så blir folkehelsearbeidet gjennom tidlig innsats og forebygging av sykdom og skade sentralt.

Det bør lages et forprosjekt med konkretisering av tiltak og presiseringer av mål i 2017.

En overordnet målsetting er at det skal være gode og trygge tjenester for eldre og andre med særlige behov.

Det vil medføre at samspillet mellom bruker/pårørende og tjenesten sikrer bruker rett tjeneste til riktig tid.

Hvordan kan vi oppnå dette:

- Kommunen skal satse på egnet teknologi for eldre og andre med særlige behov
- Kommunen skal legge til rette for at folk kan bo hjemme i størst mulig grad
- Kommunen vil satse på forebygging og rehabilitering
- Kommunen skal ha gode servicetilbud i sentrum for eldre
- Tilrettelegge for sentrumsnære boliger
- Legge til rette for en aktiv alderdom
- Kommunen ønsker økt samspill med frivillige lag og foreninger

Forebygging og rehabilitering for eldre og andre med særlig behov.

Egnet teknologi, satsning på hverdagsrehabilitering og annen tilrettelegging for at eldre og andre med særlige behov i større grad kan bo hjemme er understreket som viktig.

Friluftsliv

Froland kommune har rikelig med friluftstilbud. Himmelsyna, Øynaheia og flere andre områder er tilrettelagt for skigåing, noen grender har egne løypelag som kjører opp og merker milevis med skispor. Frolands skoger benyttes i stor grad til jakt, fiske og annet friluftsliv slik som turgåing. Det fins mange mil med merkede turtraseer som vedlikeholdes blant annet av idrettslaget og andre frivillige.

Froland kommune vil at det skal være et variert tilbud for friluftsliv med et stort omfang for alle innbyggerne. Dette vil medføre økt aktivitet for innbyggerne, og dermed bedre helse og trivsel.

Det som kan sies å være en mangel er friluftsmuligheter i nærområdene der folk bor. Det er ønskelig å legge forholdene ytterligere til rette for turstier og grøntkorridorer tilknyttet boligområdene og sentrum.

Klima, energi og miljø

Klimaendringer gjør at været gir oss nye utfordringer for eksempel ved økt hyppighet av kraftige nedbørsepisoder, ras og annet.

Det er derfor viktig at kommunen tar dette innover seg i sitt virke og i sin planlegging, for eksempel når det gjelder håndtering av overvann.

I Froland kommune betraktet lokalt skyldes det største klimagassutslippet fossilt brensel. Den største lokale kilden til dette er biltransport. Det vil i tiden fremover være viktig å planlegge utbyggingsområder som minimerer behovet for privat bilisme og legger forholdene til rette for kollektivtransport, gange og sykling. I tillegg bør man legge til rette for el-biler og økt bruk av biodiesel. Kommunen har investert i flisfyringsanlegg på Mjølhus. Flisfyring er den oppvarmingsmetoden som er mest vennlig mot et CO² regnskap.

Kommunen bør således tilstrebe å få større andel av bygningsmassen oppvarmet av flisfyringsanlegg. Den private boligmassen bør oppfordres til oppvarming med vedfyring eller pellet.

Kommunen skal også foreta en vurdering av klimaregnskap. Dette tas med som en del av den planlagte klima- og energiplanen.

Froland kommune har som målsetting å oppføre kommunale bygg innenfor bærekraftige rammer med fornybare råstoffer. Ved oppføring av nye kommunale bygg skal det alltid vurderes å bruke tre som byggemateriale i størst mulig grad.

Froland kommune ønsker å minimere sitt energiforbruk for å bidra til en bedre energiøkonomi, mindre behov for tilførsel av energi, mindre behov for import av kraft og unødig utbygging av større energiinfrastruktur.

Froland kommune ønsker å ivareta miljøet der det er viktig for biologisk mangfold, ivaretagelse av truede arter og der det kan bidra til mindre forurensing.

Mobildekning

Froland er nå ganske godt utbygd når det gjelder mobildekning for tale og SMS. Allikevel er det fortsatt noen områder i Froland som ikke har tilfredsstillende mobildekning. Dette gjelder blant annet Ytre Lauvrak, Vestre Dale og Omdalsmoen/Moripen.

Froland kommune ønsker å ha god dekning i så store deler av kommunen som mulig.

Effekten er bedre livskvalitet i områder som i dag har dårlig dekning, også sikkerhetsmessig er det store fordeler med en god mobildekning.

Bredbånd

Det stilles i dag helt andre krav til bredbåndshastighet enn det gjorde bare for få år siden.

Dette er blitt like viktig som strøm og vei til alle boliger i kommunen.

Digital postkasse, nettbank, E-læring (nettstudier) og andre nettbaserte læringsplattformer er eksempler på dette.

Flere områder har i dag ikke bredbånd med akseptabel hastighet.

Froland kommune har som overordnet mål at hele kommunen og alle innbyggerne skal sikres fullverdig høyhastigstilgang til internett.

Dette vil gjøre det mer attraktivt å bli boende, og å bosette seg i alle deler av kommunen, og skape enda mer aktive bygder.

Det vil også gi økt mulighet for innbyggerne til å utnytte dette viktige redskapet og hjelpemidlet innenfor teknologi/internett/kommunikasjon.

En god utbygging av bredbånd er en forutsetning for at det kan være vekst i hele Froland.

Medvirkning - Likestilling, integrering og mangfold

Det er flere forhold som gir noen utfordringer i Froland kommune:

- Kjønnsfordeling for ansatte i skole/barnehage og helse- og omsorg
- Deltidsstillinger i kommunen
- Integrering av innvandrere
- Rekruttering av kvalifiserte medarbeidere med innvandrerbakgrunn
- Bredde og variasjon i kulturaktiviteter?
- Frafall fra videregående skole
- Universell utforming kommunale bygg og ellers

Kommunen er med på en fylkessatsing sammen med NAV og Sam Eyde VGS for redusere frafall i videregående skole.

Froland kommune ønsker at alle innbyggerne har mulighet for medvirkning i forhold som påvirker deres situasjon. Froland kommune ønsker å opptre med respekt for alle innbyggerne, vil at det skal bli enda større likhet mellom forskjellige grupperinger i det frolandske samfunn.

Dette vil kunne bedre avgjørelser og løsninger fordi de baserer seg på et større kunnskapsgrunnlag.

Næring

Froland har store naturressurser som skog, mineraler og til dels også jordbruk. Det er også et aktivt næringsliv med mange flinke folk som er en stor ressurs for kommunen. Kommunen ønsker å bidra en enda bedre utnyttelse av alle disse ressursene for å ivareta og utvikle et sterkt og vitalt næringsliv. Dette vil være positivt for hele kommunens økonomi, bidra til arbeidsplasser og medføre et styrket lokalsamfunn i kommunen.

Hvordan vi ønsker å få dette til:

- Et godt samarbeid mellom kommunen og næringslivet
- Ferdige planer for utbygging av nærings- og industriområder
- Froland kommune ønsker å legge til rette for utøvere av primærnæringene innenfor jord- og skogbruk
- Markedsføring for å trekke til seg mer næringsliv og grundere
- Sentrum skal være attraktivt for næringslivet og besøkende
- Utvikling av Osedalen sentrum på begge sider av Fv42
- Planlegge og anlegge adkomstvei til flyplass og etablering av nye næringsområder i forbindelse med dette

Kultur og idrett

Tilbud om gode arrangementer og aktiviteter innen kultur og idrett er viktig for alle grupper av befolkningen og også tilreisende. Dette forutsetter at kommunen har en bevisst og aktiv kulturpolitikk og tilrettelegger med tilskudds- og rådgivningsordninger innen tilskudd til drift, arrangementer og bygging av bygg og anlegg. I tillegg har kommunen en rekke arrangementer i egen regi både i regi av biblioteket og kulturkomiteen, som sammen med tilbud i regi av lag og foreninger betyr viktige tilbud til alle alders- og målgrupper. Kommunen har en rekke bygg og anlegg drevet i egen regi som sammen med de bygg og

anlegg lagene eier, gir et godt tilbud til hele befolkningen. De siste 8 årene har kommunen gjennomført en stor utbygging især innen idrettsanlegg, noe som gjør at den viktigste utfordringen i kommende planperiode er å ta vare på det som er bygd opp, slik at byggene og anleggene kommer flest mulig til gode. Det omfatter også å videreføre nivået på det kommunestyret bevilger i frie midler til kultur og idrett. Dette politikfeltet behandles på mer detaljert nivå gjennom Kommunedelplan for kultur og idrett.

Lærlinger/lære- og/praksiskandidater.

Froland kommunestyre har vedtatt å øke antall lærlinger fra 7 lærlinger i 2015 inntil 18-19 lærlingplasser i 2018. I tillegg vil det bli stilt til disposisjon plasser for lærekandidater og praksisplasser etter avtaler mellom eksterne oppdragsgivere og aktuelle virksomhetsledere. Arbeidet med å kvalitetssikre lærling-/lære- og/ praksiskandidater innen kommunen vil være fullført innen 2018. Kommunestyret har vedtatt overordnede retningslinjer for arbeidet.

Grunnskolen

Grunnskolen har vektlagt arbeid med 0-tåleranse for mobbing og trakassering ved å utvikle gode rutiner ved skolene for å forebygge, avdekke og iverksette tiltak. Dette er et grunnleggende arbeid som skal være normale driftstiltak. Parallelt med utvikling av et godt læringsmiljø, har fokus vært på elevenes læringsutbytte.

Dette arbeidet vil fortsette i planperioden under utviklingstiltaket: «Bedre tilpasset opplæring i et inkluderende læringsmiljø», 2017 – 2021.

Hovedmålsettinger:

1. Alle elever skal oppleve et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring.
2. Opplæringen skal ha en mer praktisk og variert tilnærming, hvor alle elever inkluderes og opplever mestring gjennom å beherske grunnleggende ferdigheter i alle fag.
3. Skolens undervisning er utviklet slik at den tar hensyn til den enkelte der kravene om fellesskap, deltakelse, læringsutbytte og medvirkning er sentrale.

Effekt mål:

1. Skolene skal ha utviklet rutiner og prosedyrer som sikrer at hver enkelt elev får et optimalt læringsutbytte som sikrer at alle våre elever kan gjennomføre et videregående løp.
2. Læringsmiljøet i Frolandsskolen er under kontinuerlig utvikling til fordel for alle barn og unges sosiale og faglige læringsutbytte.
3. Frolandsskolen har et inkluderende læringsmiljø som fremmer opplevd tilhørighet, trygghet, trivsel og læring.
4. Segregerende tiltak er redusert.

Tiltak:

1. Skolen, i nært samarbeid og forståelse med foreldrene og elevene, skal legge til rette for, medvirke og fortløpende evaluere personalets forslag til utviklingstiltak innenfor rammene av «Bedre tilpasset opplæring». Tiltakene skal sikre alle elever et bedre læringsutbytte, sosial utvikling og et godt læringsmiljø hvor elevundersøkelsen hvert år viser høye tilbakemeldinger fra elevene innenfor trivsel, medvirkning og at mobbing og trakassering ikke forekommer.

Kulturskolen

Kulturskolen er en profesjonell læringsarena for kulturelle og kunstneriske uttrykk. Visjonen er at alle barn og unge som ønsker det uansett bakgrunn, skal få mulighet til å delta i kulturskolen.

Kulturskolen skal i tillegg være et ressursenter for kunst og kultur i kommunen på ulike arenaer som for eks. skole, barnehage, frivillig kulturliv, helse og integrering.

Familiens hus

Barnehagekontor, helsestasjon og barneverntjenester er nylig etablert og er samlokalisert i *Familiens hus*. Familiens hus skal ha tidlig innsats som overordnet målsetting, og skal samarbeide tett med andre tjenester. Familiens hus skal ha en åpen dør og være et samordnende tilbud for barn, unge og familier med fokus på forebyggende tiltak. Familiens hus er lokalisert i sentrum for å være lett å oppsøke for de forskjellige brukergruppene.

Barnehage

Barnets beste skal til enhver tid være målet for barnehagetilbudet i Froland kommune.

Tidlig innsats og tverrfaglighet er avgjørende for god kvalitet i våre barnehager.

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Folkehelse

Froland kommune vil prioritere folkehelsearbeidet høyt, fordi det vil lønne seg! Vi vil gjøre folkehelse til en naturlig del av samfunnsplanleggingen, og vil legge inn folkehelseperspektivet som en del av den politiske saksmalen. Mange av de utbredte folkesykdommene har sammenheng med dårlig kosthold, inaktivitet og bruk av rusmidler og tobakk. Utbredelsen og alvorlighetsgraden av disse sykdommene kan reduseres med bedre forebyggende arbeid.

Det forebyggende perspektivet må vektlegges i alle deler av kommunen, både ved helsestasjonen fra jordmor til helsestasjon, skolehelsetjenesten, fastlegeordningen, eldreomsorgen og psykisk helse. Samhandling mellom fagområdene er viktig.

Forebyggingen skal foregå der folk bor og være en naturlig del av folks møte med helsevesenet.

Froland kommune vil at flest mulig skal ha tilgang til og ha mulighet til å drive med friluftsliv. Et aktivt friluftsliv skaper trivsel, gir bedre helse og en større forståelse for hvor viktig det er å ta vare på naturmiljøet.

Froland kommune vil også føre en kulturpolitikk som sikrer at alle får tilgang til gode kunnskaps- og bibliotekstjenester, kunst- og kulturopplevelser, uavhengig av geografiske, økonomiske og sosiale skillelinjer. Kultur bygger fellesskap og felles identitet, og bidrar til god folkehelse hos innbyggerne.

Det frivillige arbeidet er viktig også i et folkehelseperspektiv og det er kommunens ønske å være med og legge til rette for dette.

Psykisk helse er en utfordring for flere og flere, også dette området er det nødvendig å være aktive på når det gjelder mange av kommunens virkeområder.

Med dette ønsker vi å oppnå:

- redusere sosiale helseforskjeller
- hindre utvikling av kroniske lidelse
- gi økt tilgang på arbeidskraft
- redusert behov for sykehusbehandling
- lavere sosiale kostnader.

Kulturminner

Riksantikvaren har oppfordret til at alle kommuner utarbeider egne kulturminneplaner, og har dessuten bevilgede midler til å gi tilskudd til utarbeidelsen av slike planer i kommunene, etter søknad. En kulturminneplan vil gi en oversikt over kulturminner i kommunen, en oversikt som har mange anvendelsesmuligheter. En kulturminneplan er et godt verktøy i behandlingen av saker etter Plan- og bygningsloven. I kulturminneplanen har kommunen mulighet til å gjøre prioriteringer. Dersom det er spesielle geografiske områder kommunen mener er ekstra viktige å ha fokus på. Det er også mulig å sette mål for utvikling i f.eks.

opplærings- eller næringsøyemed knyttet til konkrete kulturminner. Dessuten gir den et godt grunnlag for sikring og bevaring av kulturminner og også som grunnlag for ev. søknader om tilskudd til dette. Endelig vil en kulturminneplan også gi et godt grunnlag for å utarbeide strategier for hvordan formidling av kulturminner kan gi kommunen en ekstra verdi mht. besøksnæringene.

Froland kommune har som målsetting å ivareta kulturminner i kommunen på en best mulig måte.

Det vil medføre en bedre ivaretagelse av vår historiske arv og gi muligheter for å oppleve og lære mer om de forskjellige kulturminner.

Dette kan gjøres ved å sikre kulturminnene bedre, gjøre dem mer tilgjengelige både fysisk og ved informasjon.

Sentrum

Sentrum i Froland er på mange måter i en positiv utvikling. Det etableres stadig flere virksomheter her, og antall brukere av sentrum øker jevnt og trutt.

Froland kommune har som mål at Sentrum skal være attraktivt for næringslivet, beboere og de som ellers oppholder seg der. Dette skal gjøres ved å bidra til å etablere enda flere, større og mer varierte sentrumstilbud. Dette vil øke trivselen og attraksjonen til sentrum blant innbyggerne og andre besøkende. Det vil også gjøre det mer attraktivt for de som vurderer å flytte til Froland.

Hvordan:

- Kommunen vil satse på god infrastruktur og trafikale forhold i sentrum
- Kommunen vil tilrettelegge for møteplasser i sentrum
- Utvikling av Osedalen, begge sider av Fv42 i tråd med gjeldende planer
- Profilere sentrum med bygninger i tre
- Utbygging av tomta mellom kommunehuset og Frolandsstua
- Samarbeide med næringslivet og andre om videre utvikling av sentrum
- Bygging av sentrumsnære boliger

Nytt fengsel

Frøland kommune har fått tildelt et nytt fengsel med ca 240 arbeidsplasser og opptil 192 innsatte. Dette er en betydelig økning i arbeidsplasser i kommunen, og vil bidra til økt tilflytting og behov for kommunale tjenester av forskjellige slag. Det vil også bli behov for kommunale tjenester til selve fengselsvirksomheten blant annet når det gjelder helse og bibliotek.

Arendal lufthavn Gullknapp

Gullknapp lufthavn Arendal bygger ut sin infrastruktur og akter å starte kommersiell flygning i 2017. Flyplassen har gode forutsetninger for være en god flyplass, og har et stort utviklingspotensial.

Frøland kommune ønsker å bidra til god utvikling på Gullknapp flyplass.

Effekten er større aktivitet og muligheter for både næringslivet og det offentlige i regionen.

Det samarbeides med Arendal kommune og flyplassen om å etablere en ny tilførselsvei til flyplassen som vil ivareta den økte aktiviteten der.

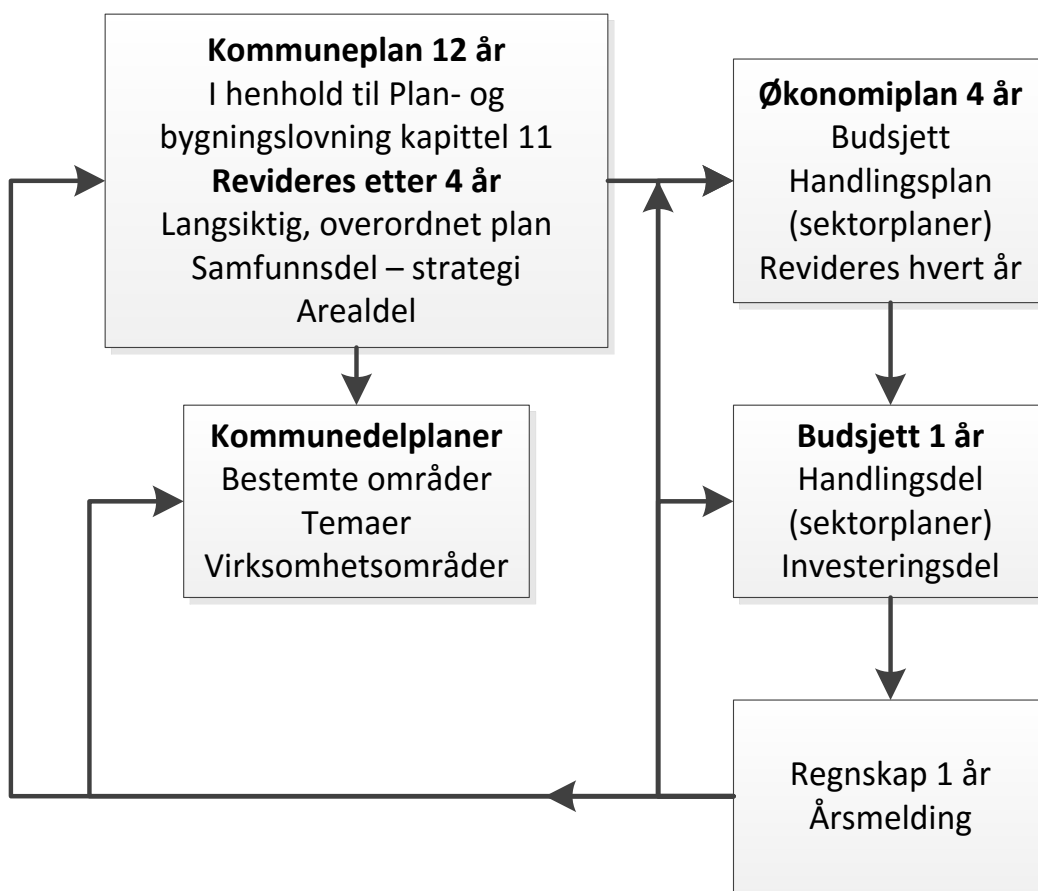

4. Kommunen som organisasjon

Froland skal være en fordomsfri kommune hvor hver enkelt av kommunens arbeidstakere skal føle at det blir ivaretatt. Froland kommune har innarbeidet rutiner for håndtering av mobbing og trakassering på arbeidsplassen i sin HMS-plan.

For å ivareta endringer og utfordringer som kommer, er det viktig at kommunens organisasjon er godt forberedt. Stor befolkningsøkning og endringer i oppgaver som kommunen skal utføre medfører at det er viktig at kommunen er organisert best mulig og at det er et riktig nivå i omfang i forhold til tilgjengelige ressurser og ønskede prioriteringer. Hver av virksomhetene skal på dette grunnlag utarbeide en analyse av hvordan fremtidig situasjon vil bli, og lage et forslag til hvordan dette bør imøtekommes når det gjelder intern organisering og også med hensyn til behov for lokaliteter og anlegg. Dette vil danne grunnlag for en samlet vurdering for kommunen som helhet.

Froland kommune ønsker å måle sin virksomhet opp mot Kommunebarometeret (Kommunal Rapport).

Planhierarki i Froland kommune

5. Arealdelen

Arealdelen av kommuneplanen viser hvordan vi ønsker å nå målene i samfunnsdelen gjennom en god strategi for utbygging.

Av alle typer arealbruk er lokalisering av gode fremtidige boligområder den viktigste utfordringen. Froland kommune ønsker å videreføre utbyggingsstrategien man har hatt i forgående kommuneplaner ved at man har prøvd å legge utbyggingsområder tett inntil sentrum for å utnytte eksisterende infrastruktur, samtidig som kommunen ønsker spredd utbygging for å bygge opp under grendene i kommunen.

Strategien samsvarer med strategien for Areal- og transportplanarbeid for Arendalsregionen (ATP-planen), der man ved utbygging i kort avstand fra sentrumsfasiliteter ønsker å redusere biltrafikken. Ved å bygge ut disse områdene vil vi få et kompakt og levende sentrum der innbyggerne skal slippe å kjøre bil til offentlige tjenester, samtidig som de som har behov for hjelp kan få det på en rask og god måte. Konsentrasjon/samlokalisering gir korte avstander i dagliglivet og øker mulighetene for gode sosiale møteplasser, deltagelse, aktivitet og bevaring av større sammenhengende landbruks, natur- og friluftsområder. Av den grunn foreslås at 80% av utbyggingen i hovedvekt er innenfor sentrumsområde, mens øvrige 20% av utbyggingen i mer periferer områder. Effekten av en slik strategi vil også være gunstig med tanke på utfordringene samfunnet har på:

- Klima
- Helse
- Naturbevaring

Bygdekulturen og det gode samholdet som oppstår i flere av grendene i Froland, har verdier som er verdt å ta vare på. Disse miljøene ønsker Froland kommune å ivareta også i fremtiden. Kommunens råstoffutvinning, skogbruk, mineraler, vannressurser vil sannsynligvis i fremtiden bli enda mere attraktiv (kortreist) varer ettersom man forventet økte transportkostnader. Derfor er de 20 % utbygging i grendelagene viktig for kommunen.

Froland kommune ønsker å videreføre ambisjonen om en vekst på ca. 1,5-2%. Dette innebærer at det bør bygges ca. 50-75 boenheter i gjennomsnitt i året. Vi vil videreføre foregående kommuneplan ved at det åpnes for flere store områder som vil dekke behovet i lang tid fremover. Ved å ha flere mulige områder gis grunneiere og utbyggere en mulighet til å komme frem til flere mulige løsninger som alle vil bidra til et levende sentrum. Felles for områdene er at det skal sikres trafikk sikre løsninger mot sentrum og skole. Med tettere bebyggelse bør man vurdere muligheten for felles anlegg for renovasjon, da fortrinnsvis nedgravde anlegg. Med en sterkere fokus på arealbruken vil kommunen ha en gjennomgang av tidligere fremtidige utbyggingsområdene, samt at nye innspill må forholde seg til de nye mål og strategier kommuneplanens samfunnsdelen legger opp til.

I takt med veksten må offentlig tjenester bygges ut. Forutsetning for å få sentrumsliv, er at offentlig tjenesteyting ligger der. Skolen på Mjøllhus har begrenset kapasitet og nye områder må lokaliseres.

Det er avgjørende for utviklingen at det skjer en utvikling i sentrum. Froland har en utfordring i sentrumsutviklingen og har planer om å utvide i området der Langåsen er i dag. Dette er viktig for kommunen, men det er et omfattende prosjekt som vil kreve store

ressurser for å realisere. Et sentrum med en god miks av bolig/service/næring/skole/andre institusjoner vil gi folk større muligheter for ordne sine behov i kommunen, og de vil kunne møtes og bruke sentrum også for sosiale formål.

Næringsarealer

Det er viktig for kommunen å ha tilgjengelige næringsarealer. Det er områder for fremtidige næringsarealer i gjeldende arealdel for kommuneplanen, av disse er det viktigste Blakstadheia industriområde. Her utarbeidet kommunen reguleringsplan og ervervet grunnen for samlet ca 250 dekar utbyggingsområde. Noe er bebygd, og en god del av det resterende vil bli benyttet til det nye fengselet som kommer snart, men det vil være strategisk riktig å legge til rette for at nye arealer planlegges slik at man ikke kommer i den situasjon at det ikke er ledige næringsarealer i Froland. Nye næringsarealer av noe omfang bør ligge på Mårvann/Blakstadheia, gjerne i tilknytning til en ny adkomstvei til Gullknapp flyplass.

I Osedalen er det regulert for mer næring i og rundt sentrum, noe som legger til rette for mer etablering av handel og aktivitet.

6. Satsingsområder

Alle målene som er vist i foregående kapitler er viktige for kommunen. I kommuneplanprosessen er det foretatt en gjennomgang og prioritering der det er valgt ut de viktigste forholdene som man vil gjøre en særskilt innsats for:

- **God folkehelse for alle kommunens innbyggere**
- **Et sterkt og vitalt næringsliv**
- **Et sterkt og vitalt sentrum**

Handlingsplan for satsingsområder

Her er de høyest prioriterte delmålene fra kapittel 4 omtalt. Delmålene og prioriteringene som er gjort er bakgrunn for satsingene beskrevet nedenfor. Satsingene er ikke ment å erstatte den jevne, gode innsatsen som gjøres på så mange arenaer i kommune, men være en ekstraordinær innsats de nærmeste par årene og medføre en bedring i situasjonen det gjelder. Satsingene bør organiseres som tverrfaglige prosjekter og ressurser må avklares og øremerkes i økonomiplanen i henhold til omfang. Tidsrom for gjennomføring settes nærmere i økonomiplan og handlingsplan.

Oppfølging av kommuneplanen og gjennomføring tiltakene her ligger hos rådmannen. Politikerne har ansvaret for å følges opp med vedtak som gir muligheter for dette.

Folkehelse

Tema	Tiltak
Barn og unges helse	Tiltak rettet mot overvektige barn Uteundervisning på skolen
Tidlig identifisering individer og familier, lavterskeltilbud	Frisklivssentralen Tiltak for økt gåing og sykling til skole og fritidsaktiviteter Tiltak for bedret psykisk helse Helsesøstertilbud Ungdomsordinator Helsestasjon for ungdom Kompetanseheving Tidlig intervensjon ved fravær på skolen Tiltak mot mobbing Kulturtiltak
Livsstilsykdommer	Forebyggende tiltak Tidlig identifisering Ressurs innen diabetes
Rehabilitering	Oppfølging etter sykdom Kurs og veiledning
Aldersrelatert helse	Effektivisering av aldersomsorgen Legge til rette for sosial omgang
Turløyper og stier	Merking, tilrettelegging, folder, p-plass v start, grønnstrukturplan
Videreutvikle Frolandia	Utviklingsplan
Styrke kommunalt folkehelsearbeid	Økt ressurs folkehelsekoordinator Mosjonskatalog

Utvikling av næringslivet

Tema	Tiltak
Markedsføring av Froland overfor næringslivet	Legge forholdene til rette og utadrettet virksomhet
Næringsarealer for nybygging i sentrum	Være pådriver og samarbeidspartner
«Trenæringer»	Etablere nærings samarbeid for trenæringer
Næringsarealer utenfor sentrum	Planlegges sammen med ny vei til flyplass
Gullknapp flyplass – ny adkomstvei	Reguleringsplan
Tiltrekke gründere	Tilby lokaliteter Tilby kurs mv Etablere gunstig miljø Tilby økonomiske insitamenter

Sentrumsutvikling

Tema	Tiltak
Økt utbygging i sentrum, boliger og næring	Langåsen Sentrum øst
Et mer attraktivt sentrum. (Tradisjoner/historisk tilknytning Økt bruk av tre i bygg)	Retningslinjer for bygging i sentrum. Veileder
Trebygg på kommunal tomt, m p-kjeller, kontor/handel og leiligheter	Utarbeide skisseprosjekt
Grøntområder i sentrum	Etablere mer grønt
Bedre parkeringsforholdene	Parkeringsregulering, nye p-plasser
Økt aktivitet i sentrum	Et godt og attraktivt bibliotek

Froland ...../.....2017

.....
Ove Gundersen, ordfører

.....
Willy Hægeland, rådmann